

ישעיה ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים"
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 355

ערש"ק פרשת "בשלח", י"ד שבט תשע"ג

כווזה של תשובה!

אנו נמצאים בעיצומם של הימים הגדולים והקדושים, ימי השבתים ועוז הדרם. ימים המסוגלים לתקן חטאות נעורים, ללקט פזורים ולקבץ נידחים! והן ידוע הדבר ומפורסם העניין שבו בעת שהאדם נותן אל ליבו לשוב אל ה', אז אז "קופץ" לו אותו מלך כסיל וזקן - יצר הרע, ומגלה בסוד ובלחשיה, שאף על פי שנכון הדבר שישנה תשובה, אולם באדם כמון שהירבה לפשוע במרד ובמעל, כך לא דיבר הכתוב כלל ועיקר, וכל עבודתך לריק חלילה, אם כן למה זה תאבד שני עולמות על כל פנים תספיק מהעולם הזה להנות! ועתה, אחים יקרים, שומה עלינו להשיב לו מלחמה שעה! הסתכל רואה מה כתוב בפרשה! הן בקי אתה בכל חדרי התורה! ובכן הסתכל ושמע: המדרש רבה בפרשת בא (פס' יג) מביא את דברי ר' יהושע שה' יתברך ביקש לבלות ולהשליך חלילה את ישראל מעל פניו, לאחר שעמדו והכעיסו לפניו, אלא שאמר בשביל פרעה הרשע שיטען שה' לא היה יכול להציל, בשל כך הכריע ה' יתברך וגאל את ישראל! והדברים אכן צריכים ביאור, וכי לא יכל הבורא יתברך בדרך זו או אחרת להראות לפרעה שלא נצד ממנו מאומה ולדוגמה להציל את ישראל ולהביאם אל ארץ ישראל ואז חלילה לכולם!! אלא שנראה לבאר שיסוד גדול, אבן פינה לכל הבאים בשערי תשובה, תלייה בפרשה נפלאה זאת. פרעה - סמל ליצר הרע, בא וטען לפני ה' שאין ביכולתו להציל את ישראל, דהיינו שאף אם יגאלם זמנית, לבסוף חלילה ישמידם. נמצא שרחתמי וחסדיו של ה' יתברך מוגבלים, וממילא אין הבדל חלילה, בינו ובין בני אדם קרוצי חומר שיכולתם מוגבלת וקצוצה. ואכן, ה' יתברך קיבל טענה זאת יותר מכל טענה אחרת ובהצילו את ישראל, גילה לנו שאין קץ לרחמי ולגודל חסדיו וגם אם הירבה האדם לפשוע ולמרוד, "תשב אנוש עד דכא" - אפילו בשעת דיכוכה של נפש ורגעיה האחרונים עלי אדמות מקובלת תשובתו. על אחת כמה וכמה שכוחו של האדם עדיין במונתו, שתשובתו מקובלת ורצויה, וגורמת להוכיח לעין כל: "ה' יתברך, אין קץ וגבול לרחמי ולגודל חסדיו!" וכמו שקוראים אנו בפרשתנו על הגאולה הנפלאה, קריעת הים וחסדיו האין סופיים שעליהם, אף חתם פרעה הרשע את דברו: "מי כמון באלים ה' מי כמוכה נאדר בקודש!".

מבזון פתע!

לפני מספר שבועות לא רב, החליטו בשמים לנסות אותנו בנסיון גדול ולהעמיד אותנו במבחן - מבחן פתע! היה זה בזמן שנורו טילים מעזה ונשמעו אזעקות בהרבה מקומות בארץ. כל אחד מאיתנו ששמע את האזעקה המצמררת, השתתף בעל כורחו באותו מבחן שמימי - מבחן האמונה והבטחון בבורא כל עולמות. רק אלה שלא החסיר ליבם פעימה, רק אותם שלא יצאו מכליהם והמשיכו בשיגרת חיים רגילה, רק אלו שהמשיכו להאמין באמונה שלמה שהקב"ה ישתבח שמו לעד רק הוא אבל רק הוא שומר ומגן, ודבקו באימרה: לכל כדור יש כתובת ולכל טיל יש מטרה, כשנשמעה לפתע האזעקה במלוא עוזה, רק אותם אלו עמדו במבחן בהצלחה. בשמים אוהבים אותנו אהבה כה עזה, ולכן רצו להראות לנו בצורה מוחשית וברורה עד כמה מידת האמונה והבטחון שלנו, כי פעמים רבות אדם יכול לשקר ולרמות את עצמו ולראות עצמו ולהיראות כמאמין ובוטח גדול, אך שעת המבחן היא הקובעת, ורק היא יכולה להוות קנה מידה מדוייק מהי באמת מידת אמונתנו ובטחוננו. נכון, הטילים היו בעלי עוצמה וכוח להרוג ולהרוס, להחריב ולהשחית, אבל הקב"ה ישתבח שמו לעד הראה לנו טוב מאוד שכשהוא חפץ להציל, כשהוא רוצה להגן וכשברצונו לשמור, הוא עושה זאת בלי שום קושי, אפילו כשהדבר מנוגד לטבע ולהגיון, ואפילו זקנה בת שמונים יכולה לצאת ללא שום פגע גם כשטיל אימתני חודר ממש לביתה... התקיים בנו דברי הנביא: "היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו!", שכן שופר עם אותיותיו בגימטריא אזעקות עם האותיות (590). את הציונים למבחן כל אחד יתן לעצמו. אשרי האיש שנמצא מצטיין באותו מבחן שמימי, ואוי לו לאדם שנכשל. אך אל יאוש. כבר לימדונו רבותינו הקדושים מנוחתם עדן, שכל עוד הנר דולק - אפשר עוד לתקן! יכולים אנו להתחזק באמונה ובטיטחון בבורא עולם על ידי לימוד מוסר, על ידי התבוננות ועל ידי תירגולים בכל מיני מצבים, בבית ובעבודה, במקום הלימודים ובכל מקום ומקום. ואם תשאלו: מדוע כל כך חשובה האמונה? כבר כתב לנו הכהן הגדול מראדיון, רבי ישראל מאיר זצ"ל בעל ה"חפץ חיים" בסיפרו "מחנה ישראל", שבעצם כל מדרגתו של האדם לעתיד לבוא יקבע כפי מדרגת האמונה שהיתה לו באירועי העולם שעברו עליו, ואלו דבריו הקדושים: "עוד צריך האדם לידע שעיקר הטובה השלמה העתידה בימי הגאולה, יהיה מגיע לכל אחד כפי גדר האמונה וההתחזקות שהיה לו בהקב"ה בעת הגלות. שאם רפה ידו, אז חס וחלילה מתבזז על ידי זה שולחנו לעתיד לבוא, ואם היתה אמונתו שלימה בה', והתבונן תמיד בכל העניינים שארעו לו שבדאי עושה הקב"ה עימו זה לטובה, יתרומם עבור זה מדרגתו מאוד מאוד לעתיד לבוא, ויהא שלוחנו שלם מכל טוב". עכ"ל. והדברים עתיקים וכבר התנבא עלינו הנביא ואמר: "וצדיק באמונתו יחיה", רק האמונה תחיה אותנו ותחזיק אותנו, רק בכוחה נוכל להינצל מכל הנסיונות והקשיים ולזכות בחיים טובים ומאושרים בעולם הזה ובעולם הבא. וכמו שאנו רואים בפרשתנו שעם ישראל היה נמצא בסכנה גדולה ומוחשית, מצרים אחריהם והים לפניהם, ורק האמונה היא זאת שהצילה והגנה, רק הביטחון שהיו לנחשון בן עמינדב, גרמו לבקיעת ים סוף ולהצלת כלל ישראל. אחים ואחיות יקרים, בואו ונתחזק בדבר כה חשוב והכרחי זה, כך נזכה להיות דבוקים בבורא יתברך, וממילא כל הברכות והישועות יחולו על ראשינו, ונזכה לגאולה השלמה במהרה בימינו.

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת
18:21	17:47	16:46
18:25	17:46	16:32
18:22	17:46	16:36
18:22	17:49	16:50

הפסרת השבוע:
"ותשר דברה"

מטעמים לשבת

משה רבינו ע"ה לעם ישראל, מלבד אשר לימד את תורת ה', זו היא חובתו של המלמד. וכבר היה מן הרב שך זצ"ל משריש, שחובת המלמד ללמד לא רק תורה, אלא גם דרך ארץ שקדמה לתורה. והיה מרים בעצמו את הסטנדרט שלו אחרי תפילת מנחה, כדי שיהיה קל למנקה לנקות את היכל הישיבה. פעם קדם בחור ותפס בסטנדרט של מרן זצ"ל, להרימו. הקפיד ואמר: "אתה מבקש לקלקל את החינוך שאני מנסה להעריש!"

(לולי תורתך)

"בתת ה' לכם בערב בשר לאכול, ולזבון בבוקר לשבוע" (טו, ז)

בשבוע פרשת בהר תשנ"ד על סף שמת המאה לחיינו, סבל מן הרב שך זצ"ל מיוחשים עוים במעויו והוצרך לעבור בדיקה קשה. כהנהגה לבדיקה נאסר עליו לאכול שלושה ימים, ולא הותר לו אלא לשתות. הצום המתמש לא מנע בעדו את הלימוד, ואף עלה כהרגלו לתפילה בישביה! ביום השלישי, בשעות אחר הצהריים, נערכה הבדיקה. כאשר שב לביתו לפנות ערב הגישו לפניו לאכול, לאחר שלושה ימי צום. ואמר: "עכשיו אין זה זמן אכילה". יש ללמוד עד השעה שמונה, ועמד עלות להיכל הישיבה לסדר מוסר ולתפילת ערבית. ראה שכוחותיו אינם עימו וביקש לטעום דבר מה - ועלה לישביה!

(לולי תורתך)

השרת, וחזרה אליהם נשמתם. ויש להעיר, שמצינו גם היפוכו של דבר: בגמרא הקדושה שאלו, כיצד מתו המוני חייליו של סנחריב למרגלות חומת ירושלים, ואמר: "אזוניים גילה להם, ושמעו שירה מפי המלאכים - ומתו". הנה כי כן, אותו אמצעי שהחיה את בני ישראל - הרג את הגויים. הכיצד? ענו חכמים: שירתם של המלאכים - אור רוחני הוא, ועונג עילאי כל ישוער. ליהודי יש "כלי קיבול" להכילה, ליבו טהור ונשמתו זכה, לפיכך היא תחיה אותו. גוי מלופף בטומאה, ליבו אטום ונשמתו באפילה, שירה זו תמיתנו! ואמר רבינו האר"י הקדוש זצ"ל: זהו שנאמר "עוזי וזמרת יה, ויהי לי לישועה". מה נתן לי את החיים והעוז? זמרת המלאכים לבוראם היא שהיתה לי לישועה!

(מעייני השבוע)

"ערב וירעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים" (טו, ז)

פירש הספרונו זצ"ל: "הי רצון, שמה שאמר לי שיתן לכם מזון יהיה באופן זה שיתן לכם בערב צרכי הערב לבן עניין שתדעו שהא-ל יתברך הוציא אתכם לגמרי מארץ מצרים, כי יוציאכם גם ממנהגיה שהייתם יושבים שם על סיר הבשר בלתי זמן סעודה קבועה, כבהמות. כאמרם ז"ל (יומא עה"ב) בתחילה היו ישראל כתרנגולים המנקרים באשפה, עד שבא משה רבינו וקבע להם זמן סעודה. הלכות דרך ארץ הורה

"ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ" (יד, ג)

ואמר פרעה לדתן ואבירם דאישיתירו במצרים (תרגום יונתן) כתב ה"עדות ביהוסף": אם דתן ואבירם סירבו לצאת ממצרים, מדוע אפוא לא מתו בשלושת ימי האפילה, כמו שאר הרשעים שלא רצו לצאת ממצרים? אלא, בעצם הרי דרש משה מפרעה, להוציא את בני ישראל רק לשלושה ימים - "דרך שלושה ימים נלך במדבר" - אם כן, לא רצו בני ישראל לצאת ממצרים ולא כל שכן לשאול כלים ובגדים מאת המצרים, שכן בשביל שלושה ימים לא היתה כל הטיחה הזאת כדאית להם. מסר להם אפוא סוד, כי לא ישובו עוד למצרים, ולכן נאמר: "דבר נא באוזני העם" - בחשאי תלחש להם באוזניהם, כי אין זה רק לשלושה ימים אלא לצמיתות. ברם, דתן ואבירם הרי היו מוסרים ומלשינים ולפיכך נהרו הכל מפניהם ולא גילו להם את הסוד. משום כך לא יצאו ממצרים, בסכרם שיוצאים רק לשלושה ימים ולא רצו לטרוח על כך. וכיון שלא ידעו דבר לא היו ראוים לעונש, ולכן נשארו בחיים בשלושת ימי האפילה...

(מעייני של תורה)

"עוזי וזמרת יה ויהי לי לישועה" (טו, ז) בוהור הקדוש אמרו, שבשעת יציאת מצרים פרח נשמתם של ישראל. אך הם שמעו את שירת מלאכי

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

ולא השתחררה עד סף בית הרב! או אז פסק הרב, שסכנה היא שכל בני הקהילה יתקבצו במקום אחד, ועודד בניתי בני נוספים ברובע.

🌸🌸🌸

בפרשתנו מסופר על המעמד הנכבד, אחד ואין שני לו, מעמד מתן תורה מן השמים. אשר בו "ההר בוער באש עד לב השמים, חושך עני וערפל". ובכל דור ודור, כאשר הקדושים אשר בארץ מתעלים ללימוד תורה כנתינתה מסיני, יורדת אש מן השמים ומקיפה אותם. שכן אמרו ביהונתן בן עוזיאל, שכשהיה עוסק בתורה כל ציפור שפרחה מעליו היתה נשרפת. ואמרו בגמרא: מעשה **ברבן יוחנן בן זכאי** שהיה רוכב על החמור, ורבי אלעזר בן ערך הולך אחריו. אמר לו: "רבי, הרשני לומר לפניך דבר אחד שלימדני במעשה מרכבה". מיד ירד רבן יוחנן בן זכאי מעל החמור, ונתעטף, וישב על האבן תחת הזית. "רבי, מפני מה ירדת מעל החמור?". אמר: "אפשר אתה דורש במעשה מרכבה, ושכינה עימנו, ומלאכי השרת מלווין אותנו, ואני ארכב על החמור? מיד פתח רבי אלעזר בן ערך במעשה מרכבה ודרש, וירדה אש מן השמים וסבבה כל אילנות שבשדה. נענה מלאך מן האש ואמר: "הן הן מעשי מרכבה". עמד רבן יוחנן בן זכאי ונשקו על ראשו ואמר: "ברוך ה' אלוקי ישראל, שנתן בן לאברהם אבינו שידע להבין ולדרוש במעשה מרכבה. אשריך אברהם אבינו שאלעזר בן ערך יצא מחלצין!". בתו של הגאון הצדיק רבי יעיש קורין זצ"ל, מכפר המקובלים מועציירה שבתמן, סיפרה על מחזה אשר עיניה ראו ולא זר. פעם השקיפה בעד החלון וראתה את אביה מהלך בשדה הסמוך כשכולו אחוז בשרעפיו, מייחד ומכוון כוונות וייחודים. כשהגיע לפאת השדה, סימן עיגול סביבו, וישב ללמוד כמלאך ה'. לפתע, ירדה אש מן השמים וסבבה אותו! נפעמה הבת, ובשוכו לביתו שאלה אותו לפשר החייון. אמר לה: "אשריך בתי, שזכית לראות זאת. אך הבטיחי נא שלא תספרי זאת לאיש, שאם לא כן, נשקפת לך או לי סכנת מיתה". הבטיחה הבת, ואכן נצרה את הסוד עד יקנה ושיבה. רק אז גילתה זאת **להרה"ג רבי סעדיה חוזה שליט"א**, שהעלה אותו על הכתב בסיפורו "תולדות הרשב"י".

(מעייני השבוע)

"ויצילני מחרב פרעה". אמרו חכמים, בנוהג שבעולם, אדם שיש לו פטרון, אם נקלע לקשיים, הפטרון מחלץ אותו. באו ואמרו לו: בן חסותך נכלא בבית הכלא, מיד ישתדל בשיחורו. הודיעוהו שעומד הוא להישפט, וישגי עברו את טובי הפרקליטים. נגד דינו למיתה, ישתדל להשיג חנינה. נידחו כל העתירות ועומדים להעלותו לגרדום - היכן הוא והיכן פטרוננו... אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן. אלא משה רבינו נתפס ונשפט ויצא ליהרג, והצילו. שנאמר "ויצילני מחרב פרעה!". והתפשטותו של משה בכל דור, ובכל דור נעשים לצדיקים ניסי הצלה מופלאים. על אחד מהם, נקרא כאן. לפני כמאה שנים, לא היה אלא בית כנסת מרכזי אחד ברובע הגדול באי ג'רבה. הדחף לפתיחת בתי כנסת נוספים ניתן על ידי **הגאון רבי ניסים חזקא זצ"ל**, אב בית הדין, בעקבות מעשה שהיה. באותם ימים השתלטה על האי כת גנבים שביצעה פריצות נועזות, בעיקר לבתי היהודים. בראשה עמד בריון ושמו אל ג'וואר, ויד השלטנות קצרה מהשיגו. כשראה הרב שהשילטון המקומי אינו מתמודד עם הכנופיה, כיתת רגליו כשש מאות קילומטרים עד תוניס הבירה, והגיש תעזומותיו בפני כס המלכות. פלוגת חיילים נשלחה אל האי, ערכה מצוד נחוש אחר השודד, ולכדה אותו. נטלה אותו לעיר הבירה, שם נכלא, ויהודי ג'רבה נשמו לרווחה. ברם, לא ארכו הימים, והשודד האימיתי הצליח לברוח מכלאו. שב לג'רבה ושיקם את כנופיותו. ובעיצומו של יום הכיפורים עלה בראש בריוניו לרובע היהודי, ליטול נקמתו ברב שהביא ללכידתו ולכליאתו. פנה לעבר ביתו של הרב, ומצאו ריק. נודע לו שכל היהודים מתכנסים עתה בבית הכנסת היחיד ברובע. שמת, ושם לשם פניו: עתה יעשה שפטים ברב לעיני כל בני הקהילה! בהתקרבו ראה שהקהל יוצא מבית הכנסת, להפסקה שאחרי מוסף. איתר ביניהם את הרב ופילס דרכו, הושיט ידו למיפתח גלימתו למושכו אליו. היהודים שסבבו את הרב איבדו עשתונותיהם, רק הרב לא עצה, אף לא סובב ראשו. המשך בדרכו לביתו כאשר השודד נסך אחריו, וידו דבוקה לעורפו של הרב. רק בהגיעו לביתו עצר הרב הרגע קט והשודד ניתק וחזר לחביריו, שעקבו אחריו ממרחק - סיפר להם שידו שותקה ודבקה לגלימה,

והייתם לי סגולה

סגולה כללית לכל עין הרע הבאה מאיזה אדם או מקום, יניח "שום" בכיסו וסגולתו ברורה ומנוסה, ובספר "סמוכים לעד" כתב הטעם, כי "שום" בגימטריה "רצון", ועל ידי כך מעורר מידת "נוצר" חסד (תפילה למשה ח"ב).

(ישועה והצלחה)

מדברי ראש השניבה הרב"ג ר' יוסף מוגרב שליט"א

הינור הבנים

אמון ושבז

ההורים חייבים להוכיח לילדיהם שהם נותנים בהם אמון, וזאת על ידי הטלת תפקידים ומתן אחריות. עליכם לדעת שיתכן כי הם לא יצליחו תמיד במילוי משימה שהוטלה עליהם, אך יש ערך גדול לעצם העובדה שהם משתדלים. אם תמיד תפקדו ביכולתם ותביעו חשש שמא לא יצליחו, אזי הסיכויים להצלחתם קלושים ביותר. כאשר שואלים את הילד ללא הרף: "אתה אומר את האמת?", משדרים לו בעצם כי חושדים בו שהוא שקרן. מדוע ירצה לומר את האמת, כאשר ממלא הוריו אינם מאמינים לו? באופן כללי, עדיף לא לחקור את יושרם של ילדיכם, למרות שיתכן שהם משקרים. במקום זאת, התייחסו לכך כמובן מאליו שהם מדברים אמת, ושבחו את יושרם. יכול להיות שלפעמים תפסידו "בקרב", אך בסופו של דבר ירגישו ילדיכם שהם חייבים לעמוד בציפיותיכם הגבוהות, ויקפידו לומר רק אמת, וזהו הנצחון "במלחמה". כאשר בתך חוזרת מקניות במכולת, אל תבקשי ממנה דו"ח מפורט על כל אגורה שהוציאה. את יכולה לומר לה: "שרה'לה, תוכלי בבקשה להכניס את העודף לארנק שלי?", כך אמרת לה: "יש לי אמון בך. את ילדה ישרה. לעולם אינך גונבת או משקרת". את משדרת לה מסר של אמון, ומחזירה בה מוטיבציה לעמוד בציפיותיך. בנוסף לכך, כאשר ילד חוזר משליחות קצרה, הזהרו לא למתוח ביקורת. אפילו אם הוא יכול היה להשיג את החפץ במחיר זול יותר, או שהפריט שהוא קנה פגום, אל תאמרו לו זאת, אם אינכם חייבים. תנו לו תחושה שאתם סומכים עליו בביצוע מטלות ושליחויות, וכי אתם סבורים שהוא מיטיב לבצען, כך תבנו בו בטחון עצמי, והוא יסכים בשמחה לצאת פעם נוספת. אם אתם חייבים להשמיע ביקורת, הקפידו לפתוח בדברי שבח. אפשר לומר: "עשית מלאכה נהדרת! יצאת והשגת מציאות של ממש. אולי בפריט המסויים הזה היית צריך להזהר יותר". כך ידע הילד שאתם חושבים שהוא מוצלח, ושאתם מעריכים אותו. הוא ישתוקק לתקן את הטעות הקטנה שהצבעתם עליה בעדינות בפניו. לא משנה מה הן הטעויות שילדינו יעשו, עלינו לתמוך בהם, כפי שיעקב אבינו עמד מאחורי שמעון ולוי. עלינו לתמוך בהם במילים חמות, בשבחים ומחמאות שמבטאים את האמון שלנו בהם, ומראים את אהבתנו. אם נעשה כן הרי שנקצור את פירות ההצלחה ונהנה מילדינו כמו שהם יהנו מאיתנו, וה' יעזרנו.

שלום בית

לא יאומן כי יסופר! עד היכן?

לאחר נשואיו חפץ היה רבי יעקב לורברבוים בעל "חוות דעת" להנות מיגיע כפיו. פעם נפל סיכסוך בינו לבין שותפו בעסקיו. הלה הביא את הענין לפני המרא דאתרא, שהיה צעיר לימים וקטן בתורה מרבי יעקב. שמע הרב את טענות שניהם, זיכה את השותף וחייב את רבי יעקב. הלה בהיותו בטוח בצדקתו, סבר שהרב טעה בפסק, ויצא מלפני הרב בקפידא. בערב בא אליו שותפו שהיה אף הוא תלמיד חכם, והוכיחו על אשר איננו נכנע לפסק המרא דאתרא. השיב רבי יעקב: אבל הרב טעה ופסק שלא כדין. אמר השותף: נייתי ספר ונחזי. (נביא ספר ונראה). מה רבה היתה תדהמתו של רבי יעקב, כאשר פתחו חושן משפט ונוכח לדעת שהטעות עימו, וכי הרב צדק ויפה דן והורה. עתה אמר לו השותף: מן הראוי שתלך אל הרב לפייסו. הגיב רבי יעקב: וכי פיוס מספיק עבור זה? אלך ואקבל נזיפה ממנו! אמר ועשה. מיד הלך לבית הרב, חלץ נעליו והודה לפניו כי צדק בפסק דין, וקיבל ממנו נזיפה. והי הדבר לשיחת כל העיר: רבי יעקב הריהו גאון אדיר בתורה, קשיש בשנים מהרב, ובכל זאת לא חס על כבודו, וקיבל מרצונו נזיפה מרב צעיר ממנו. מאז נעשו שניהם ידידים ואוהבים זה לזה. מעשה מאלף, מחזק, מבהיל ומה עוד יש לכתוב? אך מה איתנו? האם אנו מתנהגים כך עם הקרוב ביותר אלינו? בן/בת זוגנו? האם אנו גם רוצים לפייס או להתחרט על פליטת פה, על עקיצה או אמרה שנונה שפגעה? אם כן אשרינו, אך אם לא... ואף פעם לא מאוחר. כדאי להתחיל כבר היום פן יהי מאוחר...

אמרי שפר

- * **הרה"ק רבי מנדל מקוסוב אומר:** מדוע לא בא המשיח גם אתמול גם היום? - מפני שאנו היום כשם שהיינו אתמול.
- * **הרה"ק רבי נחמן מברסלב אומר:** כל אחד ואחד מישראל יש בו ניצוץ מכחינת משיח ומאוד צריכים לשמור עליו.
- * **הרה"ק רבי ישראל יעקב לובטשאנסקי אומר:** אברהם קרא לאליעזר "עם הדומה לחמור", מפני שלא ראה את הענן קשור להר... מעתה מי שאינו מרגיש ורואה את יום הדין העתידי לבוא - ודאי שדומה הוא לחמור.
- * **הרה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחה אומר:** קודם ביאת המשיח, יהיו לומדים בלי תורה, וחסידיים בלי חסידות, צדיקים בלי מעשים טובים, ובעלי מידות - במ כל מום רע.

(מתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

הנערה, והתברר שהיא בת מלכים שתעתה בדרכה. נטלה המלך והשיבה להוריה. לא היה גבול לשמחה. הכיר המלך את ההורים, הכיר את הנערה, וביקש לשאתה. עבור ההורים, לא היתה יכולה להיות הצעה טובה יותר. הנערה... ובכן, לא היה זה "אביר חלומותיה". אך מה יכולה היתה לומר. הרי המלך הציל את חייה, והיא לא יכולה להשיב את פניו ריקם. אבל היא התכנסה בתוך עצמה, הסתגרה, וגזרה על עצמה אלם ושתיקה. לא היה זה בדיוק מה שהמלך תיאר לעצמו. לא בחיים כאלה רצה, לא באישה שתנכר אליו ותמאן לשוחח עימו. אך מה בידו לעשות, אי אפשר להכריח לשוחח. כך עבר עליהם ירח הדבש בארמון הורי הנערה. יום אחד בא ואמר לה: "הו, אנחנו חוזרים לעירי ולארמוני". שתיקה. משך המלך בכתפיו, והורה להכין את המרכבות. אין טעם לנסוע במרכבה אחת עם אישה אילמת, מתנכרת. ישב המלך במרכבה אחת, ואשתו בשניה. יצאו לדרך, עברו ביער, מרכבת המלך נעלמה בעיקול הדרך - ולפתע התנפלו שודדים על מרכבת האישה. "הצילו", קראה בקול, "אישי, בעלי, בוא לעזרתי, הושיעני!". ואז, כחץ מקשת, הגיע המלך והניס את הליסטים. היתה זו חבורה, שלמעשה נשכרה על ידו... הוא פנה אל אישתו, ואמר: "אכן, לכך חיכיתי, לכך ייחלתי - שאשמע שוב את קולך הקורא לי לעזרה. במצוקתך, יודעת את למי לפנות?... והמשל: כשבני ישראל היו במצרים, משועבדים ומושפלים, ידעו את הכתובת: "ותעל שועתם אל האלוקים מן העבודה". מכיון שבאלם הושיעים - דממה... מה עשה? גירה בהם שוב את המצרים. "ופרעה הקריב - ויצעקו בני ישראל אל ה'". מזכיר לנו משהו? את תקופת ההמתנה של ששת הימים, את מלחמת יום הכיפורים, את מלחמת המפרץ? וכל אדם בצרתו הפרטית, מיד יודע את הכתובת. מיד רץ להתברך, מיד נודד לצדקה. מדוע לחכות עד אז. מדוע לא... לדבר כבר כעת, להתפלל בטרם צרה, להודות על ניסים שבכל יום!!!

(מעייני השבוע)

מעשה במלך שבנו יחידו, יורש העצר, נשבה ביד אויב והושלך לבור כלא אפל. שם הרעיבוהו, עינוהו והתעללו בו באכזריות. המו רחמיו של המלך על בנו יחידו, וגאה בו ועמו על משעבדיו ולוחציו. גייס את חילו הרב, ויצא עליהם למלחמה. צר על האויב שהסתגר במבצר החסון אשר במרתפיו נכלא בן המלך, קיעקע את חומות המבצר, הבקיע את ביצוריו, הרג על ימין ועל שמאל וחילץ את בנו מבור שביו. על כפיים נשאו החוצה, אל מרכבתו, והבן התרפק על צוארו והודה לו בככי חנוק. הרכב הצליף בסוסים, והמרכבה יצאה לדרכה. לאן? אל עיר הבירה שהכילה קבלת פנים מפוארת, אל הארמון שקושט לקראת שובו של יורש העצר. אל המשרתים הממתנים לשרתו, והרופאים הנכונים לרפאותו ממדווי ועינויו בשבי. והנה, לאחר כמה פרסאות, מצוה המלך לחזור. לחזור - לאן? לכיוון האויב, לעבר השונא. כדי שיתעורר לרדוף אחר המרכבה הבודדת, שיבקש לשבות שוב את בן המלך! האויב אומנם הגיח מן הטירה, ובן המלך החויר כסיד, רעד בכל גופו, כל אימי השבי חזרו וניעורו בזכרונו. הו, לא, רק לא זאת! והעגלון שב ומסובב את המרכבה. מצליף בסוסים. מנסה לברוח מהאויב, מגיע לנהר - והגשר אשר עליו הרוס נהרס בפקודת המלך. מה יהיה, האויב כה קרוב! האם נתפלא, אם בן המלך התעלף, לא. אך לא נבין, מדוע המלך נהג כך. הסוף היה טוב, המלך הכין רפסודה מבעוד מועד, בנו ניצל והשונא טבע. אבל מדוע המיט על בנו יקירו מוות נורא? אומנם כן, זהו השאלה הנשאלת בפרשתנו. לאחר יציאת מצרים, הורנו הקדוש ברוך הוא שנושב על עקבותינו ועורר את המצרים לרדוף אחרינו. מדוע המיט עלינו חרדת מוות. על בניו יקיריו? התשובה נוסרה לנו במדרש בצורת משל. והיא נוגעת גם לנו, כיום! **משל למה הדבר דומה?** מלך שיצא לצוד ציד. בבניי הגיע שמע קול קורא לעזרה. מיהר לעבר הקול, ומצא כנופיית שודדים מקיפה נערה הנתונה בסכנת חיים. הניף את חרבו ומיגר את השודדים. הציל את

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- יש דברים שהם אסורים בשבת, אפילו שלא דומים למלאכה ואינם מביאים לידי מלאכה, ונאסרו מפני שנאמר: "וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר", ודרשו רבותינו: שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול. ולכן אסור לומר דבר פלוני אעשה למחר או סחורה פלונית אקנה למחר, ואפילו בשיחת דברים בטלים שאין בהם זכר לעשיית מלאכה וגם אין בהם דברי גנאי וקלות ראש - אסור להרבות, שאם יש בהם זכר לעשיית מלאכה או דברי גנאי וקלות ראש, אסור אפילו מעט.
- המבקר את חבריו בשבת, לא יאמר לו כדרך שאומר בחול "בוקר טוב", אלא יאמר לו "שבת שלום" כדי לקיים "זכור את יום השבת לקדשו".
- אסור לומר לחבירו בכך וכך קניתי חפץ זה, אם יודע שחבירו מעוניין לקנות חפץ כזה, אבל אם אין צורך לחבירו בידעה זו, הרי זה סיפור דברים ומותר מצד הדין. ולכן מותר לומר לחבירו כך וכך הוצאתי בחתונה, וכך וכך הוצאתי בבניין וכיוצא בזה.
- אסור לקרוא בשבת בשטרי חובות וחשבונות, ומסמכים אחרים הקשורים לעסקיו, ואפילו לעיין בהם בלי קריאה - אסור.
- אסור לקרוא מכתבים ואגרות שלום אם יודע כבר מה כתוב בהם, ואילו לעיין בהם בלי קריאה - אסור. אבל אם הגיעו לידו בשבת ועדיין לא קראם, מותר לעיין בהם מבלי להוציא בשפתיו. כיון שיתכן שנכתב בהם דבר שיש בו צורך היום או צורך הגוף. ואם האגרת סגורה ואומר לגוי "איני יכול לקרואה כל זמן שאינה פתוחה", והגוי יבין לפתוח אותה, אבל לא יאמר לו בפירוש לפתוח.
- מליצות ומשלים של שיחת חולין ודברי חשק, וכן ספרי מלחמות, אסור לקרוא בהם בשבת, ואף בחול אסור משום מושב ליצים. ובדברי חשק יש איסור נוסף מגרה בעצמו את היצר הרע, ומי שחיברם או העתיקם וכל שכן המדפיסים מחטיא את הרבים. וכן מוכרי ספרים הממציאים אותם לקונים לקרוא בהם - הרי הם בכלל זה וספרים אלו אסורים בטלטול.
- אסור ללמוד בשבת זולת בדברי תורה, ואפילו בספרי חוכמות - אסור.
- אף על פי שיש אומרים שמעיקר הדין מותר לקרוא את החדשות שיש בעיתון (המדובר בעיתון חרדי, שאם לא כן אפילו בחול אסור לקרואו), מכל מקום ראוי לירא שמים להימנע מכך, כיון שנגרם מכך ביטול תורה, ויש לנצל את יום השבת ללימוד תורה. וכן פעמים רבות הקריאה גורמת צער רב מאסונות וידעות מצערות שבעיתון, ובשבת אסור להצטער. וכל זה הוא רק לגבי החדשות שבעיתון, אבל לקרוא או אפילו לעיין במודעות המסחריות שבעיתון ובענייני מקח וממכר המתפרסמים שם - אסור לכל הדעות. (ולכן יש להמנע מלפרסם מודעות מסוג זה בשבועונים של פרשת השבוע וכיוצא בזה).
- אסור לקרוא בשבת כתב שתחת תמונות וציורים בשבת. גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות. ומכל מקום תמונות רבנים שמחלקים לילדים בשבתות אחרי אמירת תהילים, יש להתיר בפשיטות לקרוא בהם, ואין צורך להחמיר מלהדפיס את שם הרב מאחורי התמונה.
- כותל או וילון שיש בו צורות חיות משונות או דיוקנאות של בני אדם של מעשים כגון מלחמות דוד וגוליית, וכותבים זו צורת פלוני וזו דיוקן פלוני - אסור לקרוא בהם בשבת. גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות. ומכל מקום מותר להסתכל בשבת בתמונות וציורים לפרשת השבוע שמחלקים בתלמודי תורה ללמד את הילדים, כיון שהוא דרך לימוד לחבב על הילדים ולהמחיש להם את פרשת השבוע.
- מותר לגבאי בתי כנסת לחלק לציבור בשבת קבלות על תרומה שתרמו לבית הכנסת, ובפרט אם הוא פוגש אותם רק משבת לשבת, ובכך יש לו הזדמנות לחלק להם את הקבלות. (ובמקום שאין עירוב, יש להזכירם שלא יקחו עימם את הקבלות לבתיהם).

(השבת והלכותיה)